

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Вузькі дисципліни: офтальмологія»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>5 семестр</i>		
1	Методи дослідження зорових функцій. Уявлення про рефракцію та акомодацію	4
2	Основні принципи та методи лікування хворих на очні хвороби. Хвороби рухового апарата ока Хвороби захисного апарата ока (повік і слізозових органів). Хвороби кон'юнктиви. Трахома	4
3	Хвороби рогівки та склери. Хвороби судинної оболонки	4
4	Хвороби кришталика. Глаукома	4
5	Хвороби сітківки та зорового нерва. Травми органа зору.	4
	Всього	20

ІНСТРУКТИВНА КАРТА

для проведення практичного заняття № 1
з освітнього компонента

«Вузькі дисципліни: офтальмологія»

для здобувачів освіти III курсу

освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»

1. Тема заняття: Методи дослідження зорових функцій. Уявлення про рефракцію та акомодацію

2. Мета проведення заняття:

Навчальна:

Знати:

1. Анатомію та фізіологію зорового аналізатора.
2. Основні зорові функції: центральний зір (гострота зору), периферичний зір (поле зору), кольоровідчуття, світловідчуття, бінокулярний зір.
3. Поняття про фізичну та клінічну рефракцію ока (еетропія, міопія, гіперметропія, астигматизм).
4. Поняття про акомодацію та вікові зміни зору (пресбіопія).
5. Принципи корекції аномалій рефракції (окуляри, контактні лінзи).
6. Роль фельдшера у проведенні профілактичних оглядів органу зору.

Вміти:

1. Визначати гостроту зору за допомогою таблиць Сівцева-Головіна та Орлової.
2. Визначати межі поля зору за допомогою периметра та контрольним методом.
3. Визначати кольоровідчуття за таблицями Рабкіна.
4. Досліджувати характер зору за допомогою кольоротесту.
5. Визначати вид рефракції суб'єктивним методом.
6. Підбирати окуляри.
7. Вимірювати відстань між центрами зіниць.
8. Виписувати рецепти на прості окуляри (сферичні лінзи).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Матеріально-технічне оснащення робочого місця:

апарат Ротта з освітлювачем та таблицями для визначення гостроти зору, таблиці Рабкіна, указка, оклюдор (заслінка) для ока, набір пробних очкових лінз (демонстраційний), периметр (ферстера або настільний), медична документація.

4. Інструктаж з техніки безпеки – первинний - проведений на I занятті, цільовий.

5. Короткі відомості з теоретичної частини роботи:

1. Вступ до офтальмології. Організація допомоги та основи будови ока.
2. Визначення гостроти зору за таблицями Головіна—Сивцева, Орлової, Шевальова.
3. Визначення кольору сприйняття, поля зору.
4. Фізична та клінічна рефракція. Види клінічної рефракції: еметропія, міопія (короткозорість), гіперметропія (далекозорість), астигматизм.
5. Прогресуюча короткозорість, її ускладнення, сучасні методи лікування та профілактики. Визначення рефракції суб'єктивним методом. Корекція аномалій рефракції.

6. Діоптрія. Оптичні скельця, їх властивості та призначення. Підбирання простих окулярів, виписування рецептів.
7. Контактна та хірургічна корекція аметропії. Виписування рецептів при пресбіопії.
8. Акомодація та її порушення (спазм і параліч акомодації, “старечий зір”), об’єм та довжину акомодації.
9. Догляд за окулярами, контактними лінзами.

Питання для повторення:

1. Будова очного яблука та його придатків.
2. Що таке гострота зору і як вона вимірюється?
3. Види порушення рефракції та способи їх корекції.
4. Що таке пресбіопія і чому вона виникає?
5. Методика дослідження поля зору контрольним способом.
6. Роль фельдшера у профілактиці порушень зору у дітей та дорослих.

6.Зміст і послідовність виконання завдань:

1. Визначати гостроту зору за допомогою таблиць Сівцева-Головіна та Орлової.
2. Визначати межі поля зору за допомогою периметра та контрольним методом.
3. Визначати кольоровідчуття за таблицями Рабкіна.
4. Досліджувати характер зору за допомогою кольоротесту.
5. Визначати вид рефракції суб’єктивним методом.
6. Підбирати окуляри.
7. Вимірювати відстань між центрами зіниць.
8. Виписувати рецепти на прості окуляри (сферичні лінзи).

7.Методичні рекомендації з виконання та оформлення:

1. Оформити щоденник (описати алгоритми виконання практичних навичок).
2. Виконати індивідуальні завдання (за вказівкою викладача):
3. Записати рецепт на окуляри для хворого з міопією середнього ступеня.
4. Записати рецепт на окуляри для пацієнта 50 років (пресбіопія).
5. Намалювати схему ходу променів при міопії та гіперметропії.

9. Рекомендована література:

Основна:

1. *Безпека життєдіяльності* / Є.П. Желіба, Н.В. Завіруха, В.В. Зацарний. — К.: Каравелла, 2005. — 205 с.
2. *Жабосєдов Г.Д.* Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — 134 с.
3. *Жабосєдов Г.Д., Кіресєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 62 с.
4. *Жабосєдов Г.Д., Сергієнко М.М.* Очні хвороби. — К.: Здоров'я, 2003. — 184 с.
5. *Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
6. *Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
7. *Корконіжско О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 216 с.
8. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 184 с.
9. *Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
10. *Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В.* Медсестринство в офтальмології: навч. посібник — Вінниця: Нова книга, 2008. — 104 с.

Додаткова

1. *Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання.* — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2006. — 408 с.

Домашнє завдання:

1. *Жабосєдов Г.Д., Кіресєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 3 - 28 с.
2. *Корконіжско О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 5 – 54, 154 - 168 с.
3. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 3 – 54 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://chmfc.com.ua/>

Інструктивна карта складена викладачем **В.М.Кравченко**

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № від « » 20 р.

Голова комісії Марія ШУЛЛА

ІНСТРУКТИВНА КАРТА
для проведення практичного заняття № 2
з освітнього компонента
«Вузькі дисципліни: офтальмологія»
для здобувачів освіти III курсу
освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»

1. Тема заняття: Основні принципи та методи лікування хворих на очні хвороби. Хвороби рухового апарата ока

Хвороби захисного апарата ока (повік і слъзових органів). Хвороби кон'юнктиви. Трахома

2. Мета проведення заняття:

Навчальна:

Знати:

1. Методи лікування: способи введення лікарських речовин в око (інстиляції, закладання мазі, ін'єкції).
2. Хвороби повік: блефарити (лускатий, виразковий), ячмінь (зовнішній та внутрішній), халязіон, птоз, заворот та виворот повік. Етіологія, клініка, лікування.
3. Хвороби слъзових органів: дакріoadеніт, дакріоцистит (гострий та хронічний, дакріоцистит новонароджених).
4. Хвороби кон'юнктиви: кон'юнктивіти (бактеріальні, вірусні, алергічні). Основні симптоми (гіперемія, виділення, набряк).
5. Трахома: етіологія, стадії перебігу, ускладнення, профілактика та роль фельдшера у боротьбі з трахомою.
6. Хвороби рухового апарата: косоокість (співдружня та паралітична), ністагм.
7. Променеву терапію — зовнішнє, внутрішньопорожнинне, внутрішньотканинне та внутрішньопухлинне опромінення. Променеві реакції: місцеві та загальні, запобігання їм та лікування.
8. Медикаментозну терапію — хіміотерапія, гормонотерапія, імунотерапія та симптоматичне лікування.
9. Роль фельдшера у профілактиці хвороб рухового апарата ока, захисного апарата ока (повік і слъзових органів), кон'юнктиви.

Вміти:

1. Закапувати краплі в очі (інстиляція).
2. Закладати мазі за повіки (скляною паличкою).

3. Накладати моно- й бінокулярні пов'язки на очі.
4. Проводити масаж повік.
5. Застосувати теплові процедури.
6. Виписувати рецепти на основні лікарські засоби.
7. Визначати види косоокості.
8. Визначати кут косоокості за методом Гіршберга.
9. Визначати особливості зору (монокулярний, бінокулярний, одночасний) за допомогою чотириточкового кольоротесту.
10. Проводити зовнішній огляд повік і слізозових органів.
11. Проводити канальцеву та нососльозову (коларголові) проби Веста.
12. Асистувати при промиванні й зондуванні нососльозових шляхів.
13. Обробити край повік лікарськими засобами.
14. Провести огляд повік в умовах фокального освітлення.
15. Провести огляд кон'юнктиви в умовах фокального освітлення.
16. Вивернути верхню повіку (для огляду перехідної складки).
17. Взяти мазок з кон'юнктиви.
18. Промити кон'юнктивальний мішок (провести туалет очей при гнійних виділеннях).
19. Обробити кон'юнктиву в новонароджених.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення

догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Матеріально-технічне оснащення робочого місця: набір очних крапель (антибіотики, антисептики, мідріатики), очні мазі, скляні палички, піпетки, стерильна вата та марлеві серветки, ниркоподібні лотки, дезінфікуючі розчини, муляжі ока, таблиці, схеми.

4. Інструктаж з техніки безпеки – первинний - проведений на I занятті, цільовий.

5. Короткі відомості з теоретичної частини роботи:

1. Основні маніпуляції: найчастіший метод лікування — місцевий (краплі, мазі). Важливо дотримуватися стерильності, щоб не занести інфекцію. Краплі капають у нижнє кон'юнктивальне склепіння.
2. Захворювання повік:
3. Ячмінь (Hordeolum) — гостре гнійне запалення волосяного мішечка вій або сальної залози.
4. Халязіон — хронічне гранулематозне запалення хряща повіки (щільна "горошина").
5. Блефарит — запалення країв повік (свербіж, лусочки, випадіння вій).
6. Хвороби слъзових органів: найчастіше зустрічається дакріоцистит — запалення слъзового мішка через непрохідність носослъзової протоки (слъзотеча, гнійні виділення при натисканні на ділянку слъзового мішка).
7. Кон'юнктивіти: запалення слизової оболонки. Тріада симптомів: почервоніння (ін'єкція), набряк (хемоз), виділення (гнійні, слизові).
8. Трахома: хронічне інфекційне захворювання (хламідія), що вражає кон'юнктиву та рогівку, призводить до рубцювання та сліпоті.
9. Косоокість: порушення положення очей, при якому одне або обидва ока відхиляються від точки фіксації.

Питання для повторення:

1. Анатомія повік та кон'юнктиви.
2. Відмінність між ячменем та халязіоном.
3. Правила асептики при виконанні очних процедур.
4. Клінічні ознаки гострого кон'юнктивіту.
5. Дакріоцистит новонароджених: тактика фельдшера (масаж, направлення до лікаря).
6. Профілактика інфекційних захворювань очей.

6.Зміст і послідовність виконання завдань:

1. Закапувати краплі в очі (інстиляція).
2. Закладати мазі за повіки (скляною паличкою).
3. Накладати моно- й біокулярні пов'язки на очі.
4. Проводити масаж повік.
5. Застосувати теплові процедури.
6. Виписувати рецепти на основні лікарські засоби.
7. Визначати види косоокості.
8. Визначати кут косоокості за методом Гіршберга.
9. Визначати особливості зору (монокулярний, біокулярний, одночасний) за допомогою чотириточкового кольоротесту.

- 10.Проводити зовнішній огляд повік і слізозових органів.
- 11.Проводити каналцеву та нососльозову (коларголові) проби Веста.
- 12.Асистувати при промиванні й зондуванні нососльозових шляхів.
- 13.Обробити край повік лікарськими засобами.
- 14.Провести огляд повік в умовах фокального освітлення.
- 15.Провести огляд кон'юнктиви в умовах фокального освітлення.
- 16.Вивернути верхню повіку (для огляду перехідної складки).
- 17.Взяти мазок з кон'юнктиви.
- 18.Промити кон'юнктивальний мішок (провести туалет очей при гнійних виділеннях).
- 19.Обробити кон'юнктиву в новонароджених.

7.Методичні рекомендації з виконання та оформлення: індивідуальні завдання:

1. Оформити щоденник (описати алгоритми виконання практичних навичок).
2. Виконати індивідуальні завдання (за вказівкою викладача):скласти таблицю диференційної діагностики різних видів кон'юнктивітів (бактеріальний, вірусний, алергічний).
3. Написати пам'ятку для пацієнта «догляд за очима при ячмені».
4. Скласти план бесіди про профілактику комп'ютерного зорового синдрому.

8. Рекомендована література:

Основна:

1. *Безпека життєдіяльності* / Є.П. Желіба, Н.В. Завіруха, В.В. Зацарний. — К.: Каравелла, 2005. — 205 с.
2. *Жабосєдов Г.Д.* Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — 134 с.
3. *Жабосєдов Г.Д., Кіресєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 62 с.
4. *Жабосєдов Г.Д., Сергієнко М.М.* Очні хвороби. — К.: Здоров'я, 2003. — 184 с.
5. *Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.

6. *Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
7. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 216 с.
8. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 184 с.
9. *Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
10. *Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В.* Медсестринство в офтальмології: навч. посібник — Вінниця: Нова книга, 2008. — 104 с.

Додаткова

1. *Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання.* — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2006. — 408 с.

Домашнє завдання:

1. *Жабосєдов Г.Д., Кіреєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 28 - 40 с.
2. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 54 – 92, 168 - 178 с.
3. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 70 - 116 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://chmfc.com.ua/>

Інструктивна карта складена викладачем **В.М.Кравченко**

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № від « » 20 р.

Голова комісії Марія ШУЛЛЯ

ІНСТРУКТИВНА КАРТА
для проведення практичного заняття № 3
з освітнього компонента
«Вузькі дисципліни: офтальмологія»
для здобувачів освіти III курсу
освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»

1. Тема заняття: Хвороби рогівки та склери. Хвороби судинної оболонки

2. Мета проведення заняття:

Навчальна:

Знати:

1. Анатомію та фізіологію: будова фіброзної (рогівка, склера) та судинної (райдужка, війкове тіло, хоріоїдея) оболонок ока.
2. Хвороби рогівки (кератити): екзогенні (травматичні, бактеріальні, грибкові) та ендогенні (вірусні, нейрогенні).
3. Рогівковий синдром: тріада симптомів (сльозотеча, світлобоязнь, блефароспазм).
4. Наслідки захворювань рогівки: хмарка, пляма, більмо (лейкома). Кератопластика.
5. Сторонні тіла рогівки: клініка, небезпека інфікування, тактика видалення.
6. Хвороби склери: епісклерит, склерит (клінічні прояви, зв'язок з ревматичними хворобами).
7. Хвороби судинної оболонки (увеїти): передні увеїти (іридоцикліти) та задні увеїти (хоріоїдити).
8. Гострий ірит, іридоцикліт: основні симптоми (біль, зміна кольору райдужки, звуження зіниці, преципітати), ускладнення (синехії, вторинна глаукома), принципи лікування (мідріатики, протизапальні).
9. Роль фельдшера у профілактиці хвороб рогівки, склери, судинної оболонки.

Вміти:

1. Обстежити рогівку методом зовнішнього огляду.
2. Провести флюоресцеїнову пробу.
3. Визначити чутливість рогівки.
4. Провести місцеві лікувальні процедури (закапування крапель в очі, закладання мазей за повіки).
5. Асистувати при перивазальній новокаїновій блокаді.
6. Обстежити райдужку методом зовнішнього огляду та фокального освітлення (колір райдужки, форма та розмір зіниці, реакція на світло, наявність спайок з кришталком).

7. Визначити тонус очного яблука пальпаторним методом.
8. Визначити циліарну болючість ока.
9. Накласти пов'язки на очі.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН. 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Матеріально-технічне оснащення робочого місця: настільна лампа, офтальмологічна лупа (13-20 дптр), ліхтарик, флюоресцеїн (смужки або розчин), набір очних крапель (анестетики, антибіотики, мідріатики — атропін/тропікамід), стерильні ватні кульки, інструменти для видалення сторонніх тіл (муляжі), таблиці диференційної діагностики.

4. Інструктаж з техніки безпеки – первинний - проведений на I занятті, цільовий.

5. Короткі відомості з теоретичної частини роботи:

1. Метод бокового освітлення: дозволяє детально оглянути рогівку, передню камеру та райдужку. Світло направляють збоку, а огляд проводять спереду через лупу.
2. Кератити: запалення рогівки. Характерна наявність інфільтрату (помутніння). Якщо епітелій пошкоджений — це виразка рогівки (фарбується флюоресцеїном у зелений колір). Результат — стійке помутніння (більмо).
3. Іридоцикліт (передній увеїт): запалення райдужки та війкового тіла.
 - Скарги: сильний біль в оці, що посилюється вночі, зниження зору.
 - Об'єктивно: перикорнеальна ін'єкція (фіолетовий вінчик навколо рогівки), зміна кольору райдужки (іржавий відтінок), зіниця вузька (міоз) і в'яло реагує на світло, неправильна форма зіниці (через спайки — синехії).
4. Невідкладна допомога: терміново мідріатики (розширити зіницю), щоб розірвати спайки!

5. Хоріоїдит (задній увеїт): запалення власне судинної оболонки. Око спокійне (не червоне), болю немає. Скарги на «спалахи», «іскри» перед очима (фотопсії), зниження зору. Виявляється лише при офтальмоскопії (огляді очного дна).

Питання для повторення:

1. Будова та функції рогівки (прозорість, чутливість, відсутність судин).
2. Що таке перикорнеальна ін'єкція судин і про що вона свідчить?
3. Диференційна діагностика між гострим кон'юнктивітом та гострим іридоциклітом.
4. Чому при іридоцикліті категорично заборонено звужувати зіницю (пілокарпін), а треба розширювати?
5. Перша допомога при проникаючому пораненні рогівки.
6. Що таке гіпопйон (гній у передній камері) і при яких станах він виникає?

6.Зміст і послідовність виконання завдань:

1. Обстежити рогівку методом зовнішнього огляду.
2. Провести флюоресцеїнову пробу.
3. Визначити чутливість рогівки.
4. Провести місцеві лікувальні процедури (закапування крапель в очі, закладання мазей за повіки).
5. Асистувати при перивазальній новокаїновій блокаді.
6. Обстежити райдужку методом зовнішнього огляду та фокального освітлення (колір райдужки, форма та розмір зіниці, реакція на світло, наявність спайок з кришталком).
7. Визначити тонус очного яблука пальпаторним методом.
8. Визначити циліарну болючість ока.
9. Накласти пов'язки на очі.

7.Методичні рекомендації з виконання та оформлення:

1. Оформити щоденник (описати алгоритми виконання практичних навичок).
2. Виконати індивідуальні завдання (за вказівкою викладача): записати статус ока при кератиті та іридоцикліті.
3. Скласти порівняльну таблицю «Диференційна діагностика «червоного ока» (кон'юнктивіт, кератит, іридоцикліт, напад глаукоми)».
4. Намалювати схему видів помутніння рогівки (хмарка, пляма, більмо).

8. Рекомендована література:

Основна:

1. *Безпека життєдіяльності* / Є.П. Желіба, Н.В. Завіруха, В.В. Зацарний. — К.: Каравелла, 2005. — 205 с.
2. *Жабоєдов Г.Д.* Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — 134 с.
3. *Жабоєдов Г.Д., Кіреєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 62 с.
4. *Жабоєдов Г.Д., Сергієнко М.М.* Очні хвороби. — К.: Здоров'я, 2003. — 184 с.
5. *Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
6. *Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
7. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 216 с.
8. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 184 с.
9. *Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
10. *Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В.* Медсестринство в офтальмології: навч. посібник — Вінниця: Нова книга, 2008. — 104 с.

Додаткова

1. *Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання.* — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2006. — 408 с.

Домашнє завдання:

1. *Жабоєдов Г.Д., Кіреєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 28 - 36 с.

2. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 92 – 101 с.
3. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 116 - 136 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://chmfc.com.ua/>

Інструктивна карта складена викладачем **В.М.Кравченко**

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Голова комісії Марія ШУЛЛА

ІНСТРУКТИВНА КАРТА
для проведення практичного заняття № 4
з освітнього компонента
«Вузькі дисципліни: офтальмологія»
для здобувачів освіти III курсу
освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»

1. Тема заняття: Хвороби кришталика. Глаукома

2. Мета проведення заняття:

Навчальна:

Знати:

1. Хвороби кришталика (катаракта): етіологія (вікова, ускладнена, травматична), класифікація (за часом виникнення, за локалізацією), клінічні симптоми (поступове зниження зору, монокулярна поліопія), принципи хірургічного лікування.
2. Глаукома: визначення, основні ознаки (підвищення ВОТ, атрофія зорового нерва, звуження поля зору).
3. Класифікація глаукоми: первинна (відкритокутова, закритокутова), вторинна.
4. Гострий напад глаукоми: причини, клініка (різкий біль, нудота, блювота, високий ВОТ, набряк рогівки), невідкладна допомога.
5. Роль фельдшера у ранньому виявленні та диспансерному спостереженні хворих на глаукому.

Вміти:

1. Провести зовнішній огляд кришталика (за допомогою фокального освітлення).
2. Провести огляд кришталика та склистого тіла в прохідному світлі.
3. Провести огляд хворих за допомогою щілинної лампи.
4. Підготувати хворого до операції.
5. Здійснювати догляд за хворим після операції.
6. Підібрати окуляри при афакії.
7. Виписувати рецепти на основні лікарські засоби, що використовуються при катаракті.
8. Визначити гостроту зору.
9. Визначити поля зору.
10. Провести вимірювання внутрішньоочного тиску методом пальпації.
11. Провести вимірювання внутрішньоочного тиску за допомогою тонометра.
12. Виконувати лікувальні процедури (закапування крапель в очі).
13. Надати невідкладну допомогу під час гострого нападу глаукоми.
14. Виписувати рецепти на препарати, які знижують внутрішньоочний

ТИСК.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН. 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Матеріально-технічне оснащення робочого місця: тонометр Маклакова (муляж/демонстрація), табельний набір для пальцевої тонометрії, офтальмоскоп, схеми стадій розвитку катаракти, таблиці «Ознаки глаукоми», набір лікарських засобів для невідкладної допомоги (пілокарпін, діакارب, гліцерин).

4. Інструктаж з техніки безпеки – первинний - проведений на I занятті, цільовий.

5. Короткі відомості з теоретичної частини роботи:

1. Кришталік: прозора, безсудинна структура. Його основна функція — акомодация та світлопроведення. Катаракта — будь-яке помутніння кришталіка. Єдина ефективна терапія — хірургічна (факоемультсифікація з імплантацією штучного кришталіка).
2. Глаукома: хронічне захворювання, при якому підвищення ВОТ призводить до загибелі волокон зорового нерва (глаукоматозна атрофія). Це є друга за поширеністю причина невиліковної сліпоти у світі.
3. Норма ВОТ: 10–21 мм рт. ст.
4. Гострий напад закритокутової глаукоми: виникає при раптовому блокуванні кута передньої камери коренем райдужки. Це офтальмологічна невідкладна ситуація.
5. Симптоми: різкий, нестерпний біль в оці та відповідній половині голови, значне зниження зору, райдужні кола навколо джерела світла, набряк рогівки (вона стає «запітнілою»), зіниця розширена та не реагує на світло.

Питання для повторення:

1. Анатомо-фізіологічні особливості кришталика?
2. Вивихи та підвивихи кришталика?
3. Катаракти: природжені та набуті?
4. Форми природженої катаракти та методи її лікування?
5. Ознаки старечої катаракти, стадії її розвитку? Лікування хворих, профілактика?
6. Досягнення сучасної офтальмології в оперативному лікуванні катаракти?
7. Догляд за хворими до операції з приводу катаракти і після неї?
8. Афекія?
9. Лікарські засоби для профілактики розвитку катаракти?
10. Помутніння склистого тіла запального і дегенеративного характеру. клінічні ознаки, лікування та профілактика?
11. Дренажна система ока, гідродинаміку внутрішньоочної рідини та внутрішньоочний тиск?
12. Етіологія глаукоми?
13. Глаукома як одна з причин сліпоти?
14. Природжена глаукома: її ознаки, лікування?
15. Вторинна глаукома, зв'язок з основними захворюваннями організму?
16. Класифікація первинної глаукоми: за формою (закритокутова, відкритокутова, змішана). за стадією (I, II, III, IV). за станом внутрішньоочного тиску (a, b, c). за динамікою зорових функцій (стабілізована, нестабілізована)?
17. Підозра на глаукому?
18. Гострий напад глаукоми?
19. Тактика фельдшера при гострому нападі глаукоми?
20. Лікування, диспансеризація хворих на глаукому, роль профілактичних оглядів у ранній діагностиці глаукоми?
21. Що таке безконтактна тонометрія?
22. Що таке методика Гольдманата?
23. Індикатор внутрішньоочного тиску?
24. Анатомічні структури, що беруть участь у циркуляції внутрішньоочної рідини (війкове тіло, кут передньої камери, трабекулярна сітка)?
25. Які офтальмологічні захворювання спричиняють біль та почервоніння ока (диференційна діагностика)?
26. Що таке акомодация та як вона пов'язана з кришталиком?
27. Методи дослідження зорових функцій?

28. Як відрізнити гострий напад глаукоми від гострого іридоцикліту (диференційна діагностика "червоного ока")?

6. Зміст і послідовність виконання завдань:

1. Провести зовнішній огляд кришталика (за допомогою фокального освітлення).
2. Провести огляд кришталика та склистого тіла в прохідному світлі.
3. Провести огляд хворих за допомогою щілинної лампи.
4. Підготувати хворого до операції.
5. Здійснювати догляд за хворим після операції.
6. Підібрати окуляри при афакії.
7. Виписувати рецепти на основні лікарські засоби, що використовуються при катаракті.
8. Визначити гостроту зору.
9. Визначити поля зору.
10. Провести вимірювання внутрішньоочного тиску методом пальпації.
11. Провести вимірювання внутрішньоочного тиску за допомогою тонометра.
12. Виконувати лікувальні процедури (закапування крапель в очі).
13. Надати невідкладну допомогу під час гострого нападу глаукоми.
14. Виписувати рецепти на препарати, які знижують внутрішньоочний тиск.

7. Методичні рекомендації з виконання та оформлення:

1. Оформити щоденник (описати алгоритми виконання практичних навичок).
2. Виконати індивідуальні завдання (за вказівкою викладача).
3. Скласти ситуаційну задачу щодо диференційної діагностики гострого нападу глаукоми.
4. Написати план бесід з пацієнтами 40+ про необхідність регулярного вимірювання ВОТ.
5. Підготувати повідомлення про сучасні методи лікування катаракти (факоемульсифікація).

8. Рекомендована література:

Основна:

1. *Безпека життєдіяльності* / Є.П. Желіба, Н.В. Завіруха, В.В. Зацарний. — К.: Каравелла, 2005. — 205 с.
2. *Жабосєдов Г.Д.* Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — 134 с.

3. *Жабосєдов Г.Д., Кіресєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 62 с.
4. *Жабосєдов Г.Д., Сергієнко М.М.* Очні хвороби. — К.: Здоров'я, 2003. — 184 с.
5. *Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
6. *Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
7. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 216 с.
8. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 184 с.
9. *Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
10. *Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В.* Медсестринство в офтальмології: навч. посібник — Вінниця: Нова книга, 2008. — 104 с.

Додаткова

1. *Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання.* — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2006. — 408 с.

Домашнє завдання:

1. *Жабосєдов Г.Д., Кіресєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 4 – 32, 54 - 59 с.
2. *Корконіжко О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 101 – 110, 125 - 145 с.
3. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 136 – 144, 153 – 164 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://chmfc.com.ua/>

Інструктивна карта складена викладачем **В.М.Кравченко**

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № _____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Голова комісії Марія ШУЛЛА

ІНСТРУКТИВНА КАРТА
для проведення практичного заняття № 5
з освітнього компонента
«Вузькі дисципліни: офтальмологія»
для здобувачів освіти III курсу
освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»

1. Тема заняття: Хвороби сітківки та зорового нерва. Травми органа зору.

2. Мета проведення заняття:

Навчальна:

Знати:

1. Анатомію та фізіологію сітківки та зорового нерва (очне дно, сліпа пляма, жовта пляма, диски зорового нерва).
2. Хвороби сітківки: відшарування сітківки (клініка, невідкладна тактика), ретинопатії (діабетична, гіпертонічна — їхні стадії та прогноз).
3. Хвороби зорового нерва: неврит, атрофія зорового нерва (причини, діагностичні ознаки).
4. Травми ока: класифікація (непроникні, проникні), симптоми, перша допомога при хімічних та термічних опіках, контузіїх, сторонніх тілах.
5. Поняття про сліпоту: визначення, ступені втрати зору.
6. Роль фельдшера у ранньому виявленні очних ускладнень при гіпертонічній хворобі та цукровому діабеті.

Вміти:

1. Визначити гостроту зору.
2. Визначити поля зору.
3. Визначити темпову адаптацію.
4. Провести дослідження кольоровідчуття за таблицями Рабкіна.
5. Визначити темнову адаптацію орієнтовним методом.
6. Видалити стороннє тіло з кон'юнктиви очного яблука й повік.
7. Видалити поверхневе стороннє тіло з рогівки.
8. Промити кон'юнктивальний мішок при хімічних опіках ока.
9. Надати невідкладну медичну допомогу при травмах ока. Накладати захисну (щиток) та асептичну пов'язку на око при травмах. накладати монокулярну та бінокулярну пов'язки.
10. Транспортувати хворого з проникним пораненням ока.
11. Розпізнавати ознаки проникаючого поранення ока (ознайомлення).
12. Розпізнавати клінічні ознаки відшарування сітківки (спалахи, "завіса" перед оком).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК. 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК. 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК. 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК. 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК. 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК. 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

Програмні результати навчання (РН)

РН. 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН. 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН. 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН. 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН. 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН. 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН. 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН. 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН. 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН. 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН. 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Матеріально-технічне оснащення робочого місця: таблиці «Очне дно в нормі та при патології», схеми «Діабетична ретинопатія», набір для надання невідкладної допомоги (фізрозчин для промивання, знеболювальні краплі, стерильні серветки, захисний щиток, бинти), офтальмоскоп (демонстрація).

4. Інструктаж з техніки безпеки – первинний - проведений на I занятті, цільовий.

5. Короткі відомості з теоретичної частини роботи:

1. Сітківка (Retina): нервова оболонка, що сприймає світло (містить палички та колбочки). Центральна зона — жовта пляма (Macula) — відповідає за максимальну гостроту зору.
2. Діабетична ретинопатія: ускладнення цукрового діабету, що призводить до мікроаневризм, крововиливів, набряку сітківки та, зрештою, до сліпоти. Поділяється на непроліферативну та проліферативну стадії.
3. Відшарування сітківки: відділення сітківки від судинної оболонки. Симптоми: раптова поява «завіси» або тіні перед оком, спалахи (фотопсії). Вимагає негайної госпіталізації.
4. Зоровий нерв: неврит (запалення) проявляється різким зниженням зору та змінами на диску зорового нерва. Атрофія — остаточна загибель нервових волокон, що призводить до сліпоти.
5. Перша допомога при хімічних опіках: негайно і тривало (15-30 хв) промивати око великою кількістю проточної води або фізіологічним розчином. Транспортування хворих з проникаючими пораненнями — з накладеною стерильною пов'язкою та захисним щитком, без натискання на око.

Питання для повторення:

1. Будова очного дна: що видно при офтальмоскопії?

2. Очні симптоми при гіпертонічній хворобі.
3. Основні причини атрофії зорового нерва.
4. Симптоми проникаючого поранення очного яблука.
5. Дії фельдшера при хімічному опіку ока.

6.Зміст і послідовність виконання завдань:

1. Визначити гостроту зору.
2. Визначити поля зору.
3. Визначити темпову адаптацію.
4. Провести дослідження кольоровідчуття за таблицями Рабкіна.
5. Визначити темнову адаптацію орієнтовним методом.
6. Видалити стороннє тіло з кон'юнктиви очного яблука й повік.
7. Видалити поверхнєве стороннє тіло з рогівки.
8. Промити кон'юнктивальний мішок при хімічних опіках ока.
9. Надати невідкладну медичну допомогу при травмах ока. Накладати захисну (щиток) та асептичну пов'язку на око при травмах. Накладати монокулярну та бінокулярну пов'язки («чепець»).
- 10.Транспортувати хворого з проникним пораненням ока.
- 11.Розпізнавати ознаки проникаючого поранення ока (ознайомлення).
- 12.Розпізнавати клінічні ознаки відшарування сітківки (спалахи, "завіса" перед оком).
- 13.Огляд очного дна (демонстрація): ознайомлення з виглядом диска зорового нерва та сітківки в нормі.

7.Методичні рекомендації з виконання та оформлення: індивідуальні завдання:

1. Оформити щоденник (описати алгоритми виконання практичних навичок).
2. Виконати індивідуальні завдання (за вказівкою викладача).
3. Скласти пам'ятку для пацієнта з цукровим діабетом щодо огляду очного дна.
4. Розробити алгоритм дій фельдшера при відшаруванні сітківки.
5. Підготувати повідомлення на тему «Лазерне лікування патології сітківки».

8. Рекомендована література:

Основна:

1. *Безпека життєдіяльності* / Є.П. Желіба, Н.В. Завіруха, В.В. Зацарний. — К.: Каравелла, 2005. — 205 с.

2. *Жабосєдов Г.Д.* Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — 134 с.
3. *Жабосєдов Г.Д., Кіреєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 62 с.
4. *Жабосєдов Г.Д., Сергієнко М.М.* Очні хвороби. — К.: Здоров'я, 2003. — 184 с.
5. *Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
6. *Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
7. *Корконіжско О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 216 с.
8. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 184 с.
9. *Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
10. *Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В.* Медсестринство в офтальмології: навч. посібник — Вінниця: Нова книга, 2008. — 104 с.

Додаткова

1. *Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання.* — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ “Медінформ”, 2006. — 408 с.

Домашнє завдання:

1. *Жабосєдов Г.Д., Кіреєв В.В.* Практикум з очних хвороб. — К.: Здоров'я, 2002. — 4 – 31, 34 – 36, 50 - 61 с.
2. *Корконіжско О.М.* Медсестринство в офтальмології. — К.: ВСВ «Медицина», 2015. — 110 – 124, 145 – 154, 187 - 192 с.
3. *Новицький І.Я.* Очні хвороби: підручник. — К.: Здоров'я, 1998. — 144 – 153, 164 – 178 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://chmfc.com.ua/>

Інструктивна карта складена викладачем В.М.Кравченко

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № від « » 20 р.

Голова комісії Марія ШУЛЛЯ

